

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

« طرح دوره مبانی حقوق و حقوق پزشکی »

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارابه دهنده درس: گروه اخلاق پزشکی

عنوان درس: حقوق پزشکی

کد درس:

نوع و تعداد واحد: دو واحد

نام مسؤؤل درس: دکتر علیرضا پارساپور

مدرس/ مدرسان: دکتر عباس میرشکاری - دکتر مهنوش اباذری - دکتر علیرضا میلانی فر - دکتر علیرضا پارساپور

پیش‌نیاز/ هم‌زمان: ندارد

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناس ارشد اخلاق پزشکی

اطلاعات مسؤؤل درس:

رتبه علمی: استادیار

رشته تخصصی: اخلاق پزشکی

محل کار: گروه اخلاق پزشکی، دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران

تلفن تماس: ۶۶۴۱۹۶۶۱

نشانی پست الکترونیک: aliparsa@tums.ac.ir

توصیف کلی درس:

آشنایی با مفاهیم کلی، تقسیمات اصلی و منابع حقوق و موقعیت حرفه مندان پزشکی در نظام پزشکی حقوق ایران، آشنایی دانشجویان با جنبه‌های مختلف حقوق پزشکی، آشنایی تفصیلی دانشجویان با مسئولیت مدنی، کیفری و انتظامی پزشک

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

نظر به لزوم آشنایی فارغ‌التحصیلان این رشته با مفاهیم کلی حقوق و حقوق پزشکی و قوانین موضوعه در این حیطه

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

- آشنایی با مبانی حقوق و جایگاه حقوق پزشکی در نظام حقوقی: (سه جلسه)
- معرفی اجمالی علم حقوق و مقایسه آن با سایر علوم
- شاخه‌های علم حقوق: خصوصی و عمومی، داخلی و بین‌المللی
- منابع علم حقوق: قانون، عرف، رویه قضایی و دکترین حقوقی
- مفهوم و اوصاف قاعده حقوقی
- مفهوم و اقسام حق
- روش‌های کسب و زوال حق
- روش‌های اثبات و اجرای حق
- معرفی رشته حقوق پزشکی
- مبانی و منابع حقوق پزشکی
- معرفی اجمالی قوانین و مقررات مرتبط با پزشک و پزشکی

بخش دوم: مسئولیت کیفری پزشک: (پنج جلسه)

- جرائم پزشکان در نظام حقوقی ایران
- مجازات و سایر آثار مسوولیت کیفری پزشکان در نظام حقوقی ایران
- تحلیل و مطالعه چگونگی ارتباط مسوولیت کیفری و صنفی و مدنی پزشکان و صاحبان مشاغل مرتبط
- آیین دادرسی و صلاحیت رسیدگی به جرایم پزشکان در نظام حقوقی ایران
- مطالعه دعاوی و پرونده‌های مرتبط با مسوولیت کیفری پزشکان

بخش سوم - مسئولیت مدنی پزشک (پنج جلسه)

فصل اول - مفهوم و اقسام مسوولیت مدنی و مقایسه آن با سایر اقسام مسوولیت‌ها

مبحث اول. مفهوم مسوولیت مدنی

مبحث دوم. اقسام مسوولیت مدنی:

- مسوولیت مدنی قهری و قراردادی
 - مسوولیت مدنی مبتنی بر تقصیر و غیرمبتنی بر تقصیر اعم از محض و مطلق
- مبحث سوم. مقایسه مسوولیت مدنی با سایر اقسام مسوولیت‌ها: کیفری و انتظامی

فصل دوم - مبانی و منابع مسوولیت مدنی

مبحث اول. مبانی مسوولیت مدنی

مبحث دوم. منابع فقهی مسوولیت مدنی

- قاعده حرمت: «حرمة مال المؤمن كحرمة دمه»
- قاعده «النغم بالغرم»: «من له الغنم فعليه الغرم»
- قاعده اتلاف: «من اتلف مال الغير فهوره ضامن»
- قاعده ضمان ید: «على الید ما اخذت حتى تودی»
- قاعده غصب: «الغاصب یؤخذ بأشق الاحوال»
- قاعده تسبیب: نتیجه غیر مستقیم قاعده اتلاف
- قاعده استیمان: «لیس علی الامین الایمین»
- قاعده لاضرر: «لاضرر و لاضرار فی الاسلام»
- قاعده منع اكل مال بباطل: «لا تاكلوا اموالکم بینکم بالباطل الا ان تكون تجاره عن تراض منکم»
- قاعده غرور: «المغرور یرجع الی من غره»

مبحث سوم. منابع حقوقی مسوولیت مدنی

فصل سوم - شرایط و موانع مسوولیت مدنی

مبحث اول. شرایط:

- زیان: مفهوم، انواع و شرایط
- فعل زیان بار
- رابطه سببیت

مبحث دوم. موانع مسوولیت مدنی

- قاعده احسان: «ما علی المحسنین من سبیل»

- قاعده اقدام: «لا یحل مال امرء مسلم الا بطیب نفسه»
- قاعده هشدار

فصل چهارم: آثار مسوولیت مدنی: جبران خسارت

مبحث اول. روش ارزیابی و جبران خسارت

مبحث دوم. طریق پرداخت خسارت

- پرداخت خسارت به وسیله عامل در صورت سبب واحد بودن
- پرداخت خسارت به وسیله عامل در صورت وجود اسباب متعدد
- پرداخت خسارت به وسیله عاقله
- پرداخت خسارت به وسیله شخص ثالث
- پرداخت خسارت به وسیله بیمه‌گر

مبحث سوم. ترتیبات قراردادی راجع به خسارت

- شروط محدودکننده مسوولیت
- شروط ناظر به شیوه پرداخت یا مطالبه خسارت

فصل پنجم – دعاوی مسوولیت مدنی: آشنایی با دعاوی مختلف به صورت نمونه‌های کاربردی و عملی

مبحث اول. دعاوی مرتبط با زیان

مبحث دوم. دعاوی مرتبط با فعل زیان‌بار

مبحث سوم. دعاوی مرتبط با رابطه سببیت

مبحث چهارم. دعاوی مرتبط با آثار مسوولیت مدنی

بخش چهارم: مسوولیت انتظامی پزشک (سه جلسه)

- تخلفات انتظامی پزشکان در نظام حقوقی ایران
- مجازات انتظامی و سایر آثار مسوولیت انتظامی پزشکان در نظام حقوقی ایران
- تحلیل و مطالعه چگونگی ارتباط مسوولیت کیفری و صنفی و مدنی پزشکان و صاحبان مشاغل مرتبط

- آیین دادرسی و صلاحیت رسیدگی به تخلفات انتظامی پزشکان در نظام حقوقی ایران مطالعه دعاوی و پرونده‌های مرتبط با مسوولیت انتظامی پزشکان

رویکرد آموزشی^۱:

- مجازی^۲
- حضوری
- ترکیبی^۳

روش‌های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
 - یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
 - یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
 - یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
 - یادگیری اکتشافی هدایت شده
 - یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی
 - یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم
- سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد حضوری

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
 - بحث در گروه‌های کوچک
 - ایفای نقش
 - یادگیری اکتشافی هدایت شده
 - یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
 - یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
 - یادگیری مبتنی بر سناریو
 - استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هم‌تایان)
 - یادگیری مبتنی بر بازی
- سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد ترکیبی

۱. Educational Approach

۲. Virtual Approach

۳. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

ترکیبی از روش‌های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود.

تقویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
۱	آشنایی با میانی حقوق و جایگاه حقوق پزشکی در نظام حقوقی	سخنرانی / ضبط شده		دکتر عباس میرشکاری
۲	آشنایی با میانی حقوق و جایگاه حقوق پزشکی در نظام حقوقی	سخنرانی / ضبط شده		دکتر عباس میرشکاری
۳	مرور و رفع اشکال	یادگیری مبتنی بر مباحثه در فرم		دکتر علیرضا پارساپور دکتر عباس میرشکاری
۴	مسئولیت کیفری پزشک	سخنرانی / ضبط شده		دکتر مهنوش اباذری
۵	مسئولیت کیفری پزشک	سخنرانی / ضبط شده		دکتر مهنوش اباذری
۶	مسئولیت کیفری پزشک	سخنرانی / ضبط شده		دکتر مهنوش اباذری
۷	مسئولیت کیفری پزشک	سخنرانی / ضبط شده		دکتر مهنوش اباذری
۸	مسئولیت کیفری پزشک	سخنرانی / ضبط شده		دکتر مهنوش اباذری
۹	مرور و رفع اشکال	یادگیری مبتنی بر مباحثه در فرم		دکتر مهنوش اباذری دکتر علیرضا پارساپور
۱۰	مسئولیت مدنی پزشک	سخنرانی / همزمان		دکتر علیرضا میلانی فر دکتر علیرضا پارساپور
۱۱	مسئولیت مدنی پزشک	سخنرانی / همزمان		دکتر علیرضا میلانی فر دکتر علیرضا پارساپور
۱۲	مسئولیت مدنی پزشک	سخنرانی / همزمان		دکتر علیرضا میلانی فر دکتر علیرضا پارساپور
۱۳	مسئولیت مدنی پزشک	سخنرانی / همزمان		دکتر علیرضا میلانی فر دکتر علیرضا پارساپور
۱۴	مسئولیت مدنی پزشک	یادگیری مبتنی بر مباحثه در فرم		دکتر علیرضا میلانی فر دکتر علیرضا پارساپور
۱۵	مسئولیت انتظامی پزشک	سخنرانی		دکتر علیرضا میلانی فر دکتر علیرضا پارساپور
۱۶	مسئولیت انتظامی پزشک	سخنرانی		دکتر علیرضا میلانی فر دکتر علیرضا پارساپور
۱۷	مسئولیت انتظامی پزشک	سخنرانی		دکتر علیرضا میلانی فر دکتر علیرضا پارساپور

وظایف و انتظارات از دانشجو:

حضور فعال در کلاس و مشارکت در مباحث ارائه شده و مطالعه منابع ذکر شده

روش ارزیابی دانشجو:

- آزمون کتبی ۸۰٪
- کار پژوهشی / تحلیلی دانشجو ۲۰٪
-

منابع:

۱. مقدمه علم حقوق، تألیف دکتر ناصر کاتوزیان، آخرین انتشار
۲. قوانین و مقررات مرتبط با پزشک و پزشکی، آخرین انتشار
۳. مسئولیت مدنی، دکتر ناصر کاتوزیان، آخرین انتشار
۴. مسوولیت مدنی دکتر سید حسین صفایی و رحیمی، نشر سمت